

OBSAH

Předmluva	15
Část první	
Právo rodinné	17
Hlava první	
Původ dítěte	17
§ 1 Teoretické základy	17
1. Stěžejní zásady právní úpravy	17
2. Výlučnost rodičovského právního postavení	19
3. Rodinněprávní způsobilost k právům a povinnostem, způsobilost k rodinněprávním úkonům a způsobilost procesní ve věcech rodinného práva	20
§ 2 Otcovství	24
1. Určení otcovství	24
2. Společenskoekonomické základy úpravy	28
§ 3 Mateřství	35
§ 4 Osvojení	36
1. Vznik osvojení	36
2. Zánik osvojení	39
3. Společenskoekonomické základy osvojení	41
§ 5 Řízení před soudem	42
1. Procesní povaha věcí	42
2. Odlišné znaky	43
3. Shodné znaky	47
Hlava druhá	
Vztah mezi rodiči a dětmi	53
§ 6 Teoretické základy	53
1. Stěžejní zásady právní úpravy	53
2. Způsobilost k právům a povinnostem	57

3. Účast společnosti při výchově dětí	58
4. Účast manžela rodiče při výchově dítěte	60
§ 7 Práva a povinnosti rodičů a dětí	61
1. Výchova	61
2. Výživa	67
3. Určování jména příjmení dítěte	77
4. Styk s dítětem	80
5. Zastupování nezletilých dětí	83
6. Správa záležitostí dítěte	83
7. Zásahy státních orgánů do práv a povinností rodičů	84
§ 8 Práva a povinnosti osvojitele a osvojenec	87
1. Obdoba s právy a povinnostmi rodičů a dětí	87
2. Některé zvláštnosti platné právní úpravy	88
§ 9 Ochrana zájmů dítěte při rozvodu rodičů	96
1. Rozvod v socialistické společnosti	96
2. Střet zájmů mezi rodiči a dětmi při rozvodu	98
3. Vliv zájmů nezlet. dětí na majetkové vztahy mezi býv. manžely	103
§ 10 Uzavření manželství nezletilým	106
1. Věková hranice způsobilosti k uzavření manželství	106
2. Vhodnost právní úpravy	108
§ 11 Řízení před soudem	109
1. Pěče soudu o nezletilé	109
2. Řízení o povolení uzavřít manželství	116
Hlava třetí	
Výchova dětí, jejichž rodiče nemohou svá práva a povinnosti vykonávat	117
§ 12 Teoretické základy	117
1. Stěžejní zásady nové úpravy	117
2. Opatrovnictví jako rodinnoprávní vztah	119
§ 13 Opatrovnictví individuální	122
1. Vznik právního vztahu	122
2. Práva a povinnosti opatrovníka a dítěte	122
3. Zánik právního vztahu	124

§ 14 Hromadné opatrovnictví	125
1. Vznik právního vztahu	125
2. Obsah právního vztahu	125
3. Zánik právního vztahu	126
§ 15 Řízení před soudem	126
1. Ustanovení opatrovníka	126
2. Soudní dozor nad činností opatrovníka	127

Část druhá

Právo občanské	129
-----------------------	-----

§ 1 Teoretické základy	129
1. Rovné postavení účastníků občanskoprávních vztahů	129
2. Způsobilost k právům a povinnostem	130
3. Způsobilost k právním úkonům	131
4. Způsobilost k zaviněným protiprávním úkonům (občanskoprávními deliktům)	135
§ 2 Odpovědnost nezletilého za způsobenou škodu	138
1. Prevence v nové úpravě	138
2. Škoda způsobená nezletilým	141
3. Spoluzpůsobení škody nezletilým	142
4. Regresní nároky nezletilých	144
5. Odpovědnost nezletilých za zavinění zákonného zástupce	145
6. Zvláštní ochrana nezletilých, jimž byla způsobena škoda	146
§ 3 Dědění	146
1. Zákonný dědický podíl	146
2. Ochrana zájmů nezletilých	147
3. Další užívání bytu zůstavitele	148

Část třetí

Sociálněprávní péče o děti	151
-----------------------------------	-----

Hlava první

Obecné výklady	151
-----------------------	-----

§ 1 Úvod	151
1. Péče o děti	151
2. Sociálněprávní péče o děti	152
§ 2 Přehled právního vývoje sociálněprávní péče o děti	153
§ 3 Hlavní zásady současné sociálněprávní péče o děti	154
1. Úvodní poznámka	154
2. Národní výbory jako hlavní nositelé sociálněprávní péče o děti	155
3. Vytváření podmínek pro řádný výkon péče o děti	157
4. Zásada prevence	159
5. Zásada těsné spolupráce národních výborů s jinými orgány a organizacemi	165
Hlava druhá	
Hlavní úkoly sociálněprávní péče o děti a jejich organizační zajištění	171
§ 4 Úkoly místních národních výborů	171
1. Poskytování okamžité pomoci	171
2. Zákroky ve prospěch dětí u jiných orgánů a osob	171
3. Dozor na zachovávání protialkoholických předpisů	172
4. Dozor na zachovávání předpisů o přístupnosti některých představení, zábav a podniků	172
5. Sdělování skutečností soudům a jiným státním orgánům	173
6. Návrhy na ustanovení opatrovníků	174
7. Doporučení vhodných osvojitelů	174
8. Navrhování důvěrníků péče o děti	174
9. Upozorňování na nutnost umístit dítě do výchovy nahrazující výchovu rodičů	175
10. Spolupůsobení při výkonu ochranných nebo výchovných opatření vyslovených jinými orgány	175
11. Výchovná opatření	176
12. Pravidelné hodnocení plnění a zpráva okresnímu národnímu výboru	178
§ 5 Úkoly okresních národních výborů	179
1. Řízení, kontrola a koordinace	179
2. Výkon opatrovnictví	179
3. Účast v trestním řízení proti mladistvým	180
4. Návrhy na omezení a na zbavení rodičovských práv	180
5. Návrhy na vyslovení ústavní nebo ochranné výchovy	181
6. Návrhy na zrušení ústavní a ochranné výchovy	184
7. Péče o děti propuštěné z výchovných a nápravných zařízení	185
8. Činnost poradní a pomoc při uplatňování práv	186

9. Zprostředkovací činnost	187
10. Součinnost při opatrování podkladů pro soudní rozhodnutí	188
11. Evidence vhodných osvojitelů a dětí vhodných k osvojení	188
12. Dozor nad dětmi umístěnými v péči nahrazující péči rodičů	189
13. Evidence dětí obtížně vychovatelných	189
14. Umístění do výchovy nahrazující výchovu rodičů	190
15. Výchovná opatření okresních národních výborů	190
16. Poskytování příspěvku na výživu	191
17. Působnost jednotlivých orgánů okresních národních výborů	193

§ 6 Úkoly krajských národních výborů	196
---	-----

§ 7 Oprávnění osob pověřených péčí o děti	197
--	-----

Hlava třetí

Úkoly souvisící se sociálněprávní péčí o děti	199
---	-----

§ 8 Výchovné poradenství a poradenství pro volbu povolání	199
--	-----

1. Soustava poradenství	199
2. Řízení a koordinace	201

§ 9 Péče o defektní děti	202
---------------------------------	-----

1. Právní základ	202
2. Péče o děti od 3 do 6 let	202
3. Péče o děti školního věku	203
4. Péče o mládež starší 15 let	204
5. Péče o mládež s trvalým těžkým tělesným poškozením a o mládež ne- vzdělatelnou	205

§ 10 Péče o cikánské děti	206
----------------------------------	-----

§ 11 Vracení uprchlých dětí	208
------------------------------------	-----

§ 12 Péče o normální děti v předškolních a mimoškolních výchovných zařízeních	210
--	-----

§ 13 Sociálněprávní péče o děti v poměru k cizině	212
--	-----

Část čtvrtá

Právo pracovní	213
-----------------------	-----

Hlava první

Základní problémy	213
--------------------------	-----

§ 1 Pracující mládež	213
1. Vymezení pojmu	213
2. Základní zásady ochrany pracující mládeže	216
3. Stručný přehled historického vývoje	217
§ 2 Pracující děti	218
1. Dětská pracovní činnost	218
2. Stručný přehled historického vývoje	224
Hlava druhá	
Pracovněprávní otázky ve školní výchově	225
§ 3 Spojení školy se životem	225
1. Přestavba školství	225
2. Základní problémy výrobní práce mladistvých	226
3. Výrobní práce žáků a studentů	227
4. Provozní praxe	230
5. Brigády mládeže	231
6. Vztah mezi závody a školou	234
7. Spolupráce závodů a společenských organizací v závodech	236
Hlava třetí	
Příprava mládeže na budoucí povolání	241
§ 4 Obecné výklady	241
1. Formy výchovy k povolání	241
2. Rozmísťování mládeže	241
§ 5 Učební poměr	242
1. Vztah k pracovnímu poměru	242
2. Vznik učebního poměru	243
3. Věkové hranice	244
4. Uzavírání pracovní smlouvy současně s učební smlouvou	245
5. Jiné náležitosti učební smlouvy	245
6. Zánik učebního poměru	246
7. Učební poměr na zkoušku	247
8. Změny za trvání učebního poměru	247
9. Organizace výchovy učňů, finanční a hmotné zabezpečení učňů	248
10. Nemocenské pojištění, odškodňování pracovních úrazů a sociální zabezpečení učňů	250
11. Pracovní doba učňů	251
12. Některé otázky výchovy k povolání v zemědělství	252

§ 6 Pracovní poměr	254
1. Vztah k učebnímu poměru	254
2. Vznik pracovního poměru	255
3. Zánik pracovního poměru	256
4. Zabezpečení mladistvého při změnách v podniku	257
5. Odměňování práce při zaměstnávání mladistvých	258
§ 7 Rozmísťování mladistvých po skončení přípravy k povolání	258
§ 8 Nejdůležitější otázky zvláštní úpravy pracovních podmínek	260
1. Vymezení pojmu	260
2. Některé otázky odpovědnosti	262
3. Význam věku	263
4. Zvyšování kvalifikace mladistvých v pracovním poměru	264
5. Bezpečnost a zdraví mladistvých a jejich odpočinek	265
6. Pracovní podmínky mladistvých, kteří pracují na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	269

Část pátá

Právo trestní	271
----------------------	-----

Hlava první

Úvodní výklady	271
----------------	-----

§ 1 Rozsah a systematika výkladů	271
---	-----

§ 2 Některé význačné rysy trestněprávní ochrany mládeže	274
--	-----

Hlava druhá

Trestná činnost mládeže a příčiny této činnosti	278
---	-----

§ 3 Trestná činnost mládeže	278
------------------------------------	-----

1. Celková charakteristika vývojové tendence	278
2. Druhy trestné činnosti mládeže	279
3. Vliv skupiny (party) a osob dospělých	282

§ 4 Příčiny trestné činnosti mládeže	283
---	-----

1. Třídící hledisko	283
2. Příčiny subjektivního rázu	284
3. Příčiny objektivního rázu	287

Hlava třetí

Trestné činy proti mládeži	289
§ 5 Obecné úvahy	289
1. Společenská nebezpečnost činu	289
2. Věkové hranice	290
3. Objekt trestných činů	291
§ 6 Ochrana života a zdraví mládeže	292
1. Vražda	293
2. Opuštění dítěte	293
3. Podávání alkoholických nápojů	293
4. Týrání svěřené osoby	294
5. Ostatní trestné činy proti životu a zdraví mládeže	295
§ 7 Ochrana výchovy mládeže	295
1. Obecná a zvláštní ustanovení	295
2. Únos a maření výkonu úředního rozhodnutí	296
3. Ohrožení mravní výchovy mládeže	297
4. Trestné činy proti důstojnosti člověka	298
§ 8 Ochrana zákonné vyživovací povinnosti vůči mládeži	301
1. Objekt trestného činu	301
2. Objektivní stránka trestného činu	304
3. Formy zavinění	306
4. Svolení poškozeného	306
5. Přísnější trestnost	306
6. Zánik trestnosti	306

Hlava čtvrtá

Trestní odpovědnost mládeže a sankce trestního práva	308
§ 9 Podmínky trestní odpovědnosti mládeže	308
1. Věková hranice	308
2. Vhodnost platné úpravy	310
§ 10 Sankce trestního práva	312
1. Účel trestu	312
2. Systém trestů a jejich sazeb	313
3. Současný stav trestních opatření použitelných vůči mladistvým	315

4. Vhodnost platné úpravy	317
5. Zahlazení odsouzení	323
6. Případné další úlevy	324

Hlava pátá

Ochrana mládeže v trestním řízení	325
-----------------------------------	-----

§ 11 Orgány trestního řízení proti mládeži	325
--	-----

1. Specializace soudců	325
2. Samostatné soudy mládeže	326
3. Účast žen při výkonu soudnictví	328

§ 12 Zvláštnosti trestního řízení soudního proti mládeži	328
--	-----

1. Výchovné působení trestního řízení	328
2. Předpoklady výchovného účinku řízení	330

§ 13 Mimosoudní řízení o trestných činech mládeže	334
---	-----

1. Rozhled po způsobech řízení	334
2. Stanovisko platného práva	335
3. Výhledy	337

Hlava šestá

Výkon trestu odnětí svobody u mladistvých	340
---	-----

§ 14 Přehled současného stavu	340
-------------------------------	-----

1. Úvodní poznámka	340
2. Podstatné rysy platné úpravy	341

§ 15 Péče o dovršení nápravy mladistvých	351
--	-----

§ 16 Některé aktuální problémy výkonu trestu mladistvých	352
--	-----

Část šestá

Právo mezinárodní	355
-------------------	-----

§ 1 Státní občanství dětí a mladistvých	355
---	-----

1. Obecné zásady	355
2. Zásady platné úpravy	359
3. Suverenita států	361

§ 2 Právní postavení cizinců v oblasti práva občanského a rodinného

§ 3 Právní postavení nezletilých osob ve vztazích občanského a rodinného práva

1. Úvod
2. Vztahy mezi rodiči a dětmi
3. Osvojení
4. Způsobilost mladistvých k právům a povinnostem a k právním úkonům
5. Poručenství (opatrovnictví)

§ 4 Ustanovení mezinárodního práva soukromého o práci dětí a mladistvých

Dodatek

Pedopsychiatrie z hlediska právního postavení mládeže

1. K vývoji dětské psychiatrie
2. Organizace psychiatrické péče o děti a mládež v ČSSR
3. Náplň práce v dětských psychiatrických zařízeních
4. Duševní poruchy u dětí a mladistvých
  - A. Psychozy
  - B. Neurozy
  - C. Psychopatie
  - D. Oligofrenie
5. Spolupráce soudů a orgánů péče o mládež s dětskou psychiatrickou službou
6. Účast dětské psychiatrie při pracovním zařazování mladistvých se změněnou pracovní schopností

Věcný rejstřík